



ورود روبات‌ها، جولان هوش مصنوعی و هشدارهای فناورانه

## کرونا می گوید شتاب تکنولوژی را جدی بگیرید!

■ **مرضیه بامیری**

به‌زودی تکنولوژی در سراسر گیتی سایه می‌گستراند. همه چیز هوشمند می‌شود. روبات‌ها جای انسان را می‌گیرند و هوش مصنوعی هر روز بیشتر در عرصه تکنولوژی جولان می‌دهد اگر چه این روزها اسمش را زیاد می‌شنویم اما خودش هم بخشی از یک تکنولوژی است. پس انسان قادر است با راز آن نیز فزاینده و علوم ناشناخته جهان را با هوش سرشارش رمزگشایی کند. این آینده پیش‌روی بشر است. آینده ما مردمی‌که هنوز نتوانسته‌ایم عادت دست دادن را به خاطر حفظ سلامتی‌مان ترک کنیم. مردمی‌که گاه چشم‌بر واقعیت می‌بندند و با مشغول شدن به تقابل همیشگی سنت و مدرنیته

■ **از شتاب تکنولوژی جانمانیم**

این یک هشدار است. با این سرعت اگر پیش برویم از تکنولوژی جامی‌مانیم. دیروز را به خاطر دارید؟ دیروز که می‌گویم مقصودم نه یک قرن پیش که همین چند سال گذشته است. وقتی خبری از اینترنت و دنیای مجازی نبود و همه چیز خبری از آموزش یک انشاق فیزیکی بود. وقتی جزوه‌ها را باید دستی می‌نوشتیم و نهایت کمک آموزشی‌ها چند تا دیسکت و سی‌دی بود. آنهم نه به فراوانی اکنون. اما چه شد؟ مثل برق و باد رشد کردیم. آموزش مجازی می‌رویم و احتمالاً تاسال‌های دیگر چیزی به نام مدرسه به معنای امروزی وجود نخواهد داشت.

اصلاً چرا راه دور برویم؟ همین اسم‌را ببینید. پنج گرم و پروس سیستم آموزش را در کل جهان متحول کرد. یک شبه مدارس را تعطیل و آموزش مجازی و غیرمستقیم را در کشوری که آموزش به سبک سنتی بود به راه انداخت. تغییر آقدر سریع بود که عده‌ای هنوز نتوانسته‌اند با آن کنار بیایند. عده‌ای که تا دیروز اینترنت برایشان جدی نبود حالا برای تحصیل فرزندشان مجبور شدند با به عرصه تکنولوژی بگذارند. باید کلاس آنلاین و برخی کلیدواه‌های دنیای مجازی را بیاموزند. اگر روزی برای یادگیری اینترنت جایی آموزش می‌دیدیم اکنون چه‌ها‌از همان خردسال با این دنیای پررمز و راز آشنا می‌شوند.

■ **روبات‌ها یکی پس از دیگری از راه می‌رسند**

اما این‌ها تمام معجزات تکنولوژی نیستند و ما هر روز شاهد دانش‌های جدیدی هستیم. داریم به سستی پیش می‌رویم که روبات‌ها کار نیروی انسانی را در یک کارخانه انجام می‌دهند. روبات‌ها پرستاری می‌کنند، آشنیری می‌کنند، درس می‌دهند و هزاران کار دیگر که دقیق‌تر از انسان انجام می‌دهند. بنابر این خطای انسانی

■ **مهرنوش محمدی**

همه ما ترس را تجربه کرده‌ایم، میزان خطری که با آن مواجه می‌شویم به مقدار زیاد به شغل، محل زندگی، اطرافیان و کسسانی که با آنها در تعامل هستیم مربوط می‌شود. ترس و اضطراب طبیعی با واقعیت متناسب و البته تا حدودی لازم‌است.

اگر افراد نترسند احتیاط نمی‌کنند و از سلامتی خود مراقبت نمی‌کنند. اگر جان و سلامتی هر فرد برایش مهم باشد از آن محافظت کرده و به‌تبع آن به سلامتی و پویایی جامعه نیز کمک می‌کند اما نکته حائز اهمیت این است که چه میزان از ترس و استرس لازم است؟ در این سبک باید بگوییم ترس تا جایی که زندگی عادی فرد را دچار اختلال نکند عادی و طبیعی است. این مقدمه را ذکر کردم تا به ترس امروز مردم جامعه نگاهی اجمالی داشته باشم.

این روزها با مهمان ناخواسته و جدیدی به نام بیماری کرونا ویروس درگیر شده‌ایم. البته جدا از مسری بودن این بیماری و نیز اقدامات پیشگیرانه‌ای که جهت دچار نشدن به آن باید رعایت کنیم، موضوع دیگری که ذهن

فراموش می‌کنند بخشی از یک تحول‌اند. روزگاری آنها که این سنت‌ها را براریمان به جا گذاشتند داشتند زندگی‌شان را می‌کردند و ابدا فکر نمی‌کردند سبک زندگی‌شان روزی دانش باستان شناسی را ایجاد کند. آنها داشتند زندگی‌شان را می‌کردند. بضاعت‌شان همان ظرف‌های سفالینه بود و بزیراندازشان گلیم‌های حصیری. حالا در هیچ دکانی پیدا نمی‌شود مگر در موزه‌های مردم شناسی. یعنی زمان منتظر کسی نمی‌ماند. تیک‌تاک ساعت برای هیچ بشری متوقف نمی‌شود. آدم‌ها مهمان چند روزه این دنیا هستند. شاید وقتی برای اولین بار توانستند به جای چند بار نوشتن چیزی آن را کپی بگیرند تعجب کردند. اصلاً با هر اختراع جدیدی متعجب شدند. وقتی برق

کمتر و هزینه‌ها پایین‌تر می‌آید. کارفرما یک روبات کامل و هوشمند را به چند نیروی انسانی ترجیح می‌دهد. حالا این وسط تکلیف شغل‌ها چه می‌شود؟ قرار است چه بلایی سر نیروهای انسانی در بسیاری از شغل‌های فیزیکی بیاید؟ کارگرهایی که قرار است روبات جایشان را در شخم زدن زمین‌ها بگیرند. یا آدم‌های زیادی که فصل میوه‌های رنگارنگ به میوه چینی و امرار معاش مشغول بودند و حالا با یک دستگاه هوشمند و بدون دخالت انسان میوه‌ها چیده و خوب وید از هم تفکیک می‌شوند. در رستوران‌های برتر دنیا یک صفحه هوشمند کارگرسون را به خوبی انجام داده و در اسرع وقت سفارش مشتری را پشت میزش ثبت می‌کند. سفارش آنلاین برای مشتری جذاب است. اکنون جذاب است که آدم‌ها به یکدیگر می‌گویند فلان رستوران رفته‌ای؟ منوهایش هوشمند است و حتی روبات‌ها غذا پرایت سرو می‌کنند.

تا چند وقت پیش بسیاری از مغازه‌های شهر در اختیار مالکان آژانس‌های مسافرتی بود. شبانه‌روز یکی سفارش مشتری را ثبت و به راننده حاضر در آژانس ابلاغ می‌کرد. اما حالا بسطاط این آژانس‌ها در شهرهای بزرگ برچیده شده و اسنپ‌ها جایش را گرفته‌اند و شهرهای کوچک نیز در حال آزمون و خطای این تغییر هستند. اما این نیز پایان راه نیست و به‌زودی بالگردها و هلی‌بردها جای تاکسی را می‌گیرند یا خودروی بی‌راننده در همه جا فراگیر می‌شود.

روزی صف‌های عریض در بانک تشکیل می‌شد تا مردم قبض‌های آب و برق‌شان را پرداخت کنند. اما اکنون انواع اپلیکیشن‌ها به راحتی این کار را انجام می‌دهند. مرحله

بعدی حذف قبض‌های کاغذی بود و باز هم تغییرات ادامه خواهد داشت. حالا در خانه یا محل کار می‌نشینید و با این ابزارهای ساخت بشر، کارهایت را دقیق انجام می‌دهی.

■ **آنان که در برابر تکنولوژی مقاومت می‌کنند**

البته عده‌ای با تکنولوژی مخالفند و هنوز بر ستر سنتی هر امری اصرار می‌ورزند. هنوز در خاطرات گذشته و نوستالژی‌های دهه ۶۰ و ۷۰ سیرمی‌کنند. وقتی ابزارهای رسانه‌ای گذشته را می‌بینند دلشان غنج می‌رود و کیف می‌کنند برای روزگاری که داشتند. اما خاطرات فقط برای شنیدن و درس گرفتن خوب است نه برای حسرت خوردن. آنها که در گذشته می‌مانند و به شیوه‌های سنتی پایبند هستند بازنده این عصر می‌شوند. نمی‌توانند با تغییر سریع کنار بیایند و به همین دلیل منزوی می‌شوند. وقتی کسی رنگ هشدار را شنید می‌تواند به موقع عکس‌العمل صحیح بروز دهد و از بلا در امان بماند.

حالا هم رنگ هشدار به صدا درآمده و زمزمه‌های علمی و دانش ام بی‌ای می‌گوید به زودی بسیاری از شغل‌ها از بین می‌روند. عده‌ای می‌مانند و خودشان را به تقدیر می‌سپارند و عده‌ای هم ایمن‌تفسیر را می‌پذیرند و از اکنون برایش راه چاره می‌یابند. به عنوان مثال بقالی‌های کوچک و بزرگ که تبدیل به هایپر مارکت‌های بزرگ شدند و حالا هم فروشگاه‌های اینترنتی به سرعت روبه افزایش است. شاید آموزگار تا چند سال دیگر به معنای امروزی نباشد اما کسی موفق است که دانش روز را بیاموزد و آماده هر تغییری باشد. بتواند متناسب با جامعه دانش آموزی، تولید محتوا کرده و خدمات خانقانه در عرصه تکنولوژی ایفا کند. به عنوان مثال در همین ایام کرونا که مدرسه‌های مجازی رونق یافت، معلمانی با استفاده از دانش و تکنولوژی توانستند خوراک علمی و آموزشی را تهیه کنند و در اختیار دیگران بگذارند.

## سبک زندگی

سبک زندگی ۸۸۴۸۴۷۱

### د

کرونا زنگ خطر بود برای آدم‌ها. اینکه حذف بسیاری از آنها در محل کارشان خدشه‌ای به امور آن سازمان وارد نمی‌کند و اینکه هر یک از آدم‌ها چقدر برای یک سیستم اداری یا علمی کارایی دارند؟ کرونا مردم کمی عادی‌تر را مجبور کرد بسا تکنولوژی آشتی کنند. نقدینگی‌ها کم و حالا استفاده از خودپیرداز و دستگاه کارتخوان رونق گرفته است. در این ایام مردم مجبور شدند بسیاری از امور جاری زندگی‌شان را از طریق اینترنت و به صورت غیر حضوری انجام دهند. مجبور شدند برای عدم تجمع در مراکز درمانی به درمان‌های آنلاین اعتماد کنند

اختراع شد احتمالاً عده زیادی فکر کردند دوره آخرالزمان است. اتفاقی که می‌افتاد فراتر از فهم بشر بود. اما اتفاق افتاد. آدم‌ها تغییر را پذیرفتند. با شرایط جدید کنار آمدند و به جای موضع‌گیری در برابر تکنولوژی در را به رویش گشودند و با آغوش باز از آن استقبال کردند. قدیمی‌ها به حافظه موزه‌ها سپرده شدند و جدید‌ترها که قدرت سازگاری داشتند ماندند و تغییر کردند و آموختند. آموختند تا تغییر دهند و لازمه این تغییر دادن شکل گرفتن یک اتفاق درونی است. بحث را فلسفی نکنیم. قرار راست از تغییر بگوییم. نه تا تاریخ مورد بحث است و نه موزه و آیینه عبرت گذشگان. این‌ها فقط مقدمه‌ای بود بر اهمیت تغییر و وفق دادن خویش با سرعت این دگرگونی.

در حالی که عده‌ای معلم‌ان سنتی هنوز بسا تغییرات و آموزش‌های استفاده از سیستم شاد در ستیزند.

■ **کرونا، هشدار ی برای عقب نماندن از تکنولوژی**

کرونا زنگ خطر بود برای آدم‌ها. اینکه حذف بسیاری از آنها در محل کارشان خدشه‌ای به امور آن سازمان وارد نمی‌کند و اینکه هر یک از آدم‌ها چقدر برای یک سیستم اداری یا علمی کارایی دارند؟ کرونا مردم کمی عادی‌تر را مجبور کرد با تکنولوژی آشتی کنند. نقدینگی‌ها کم و حالا استفاده از خودپر داز و دستگاه کارتخوان رونق گرفته است. در این ایام مردم مجبور شدند بسیاری از امور جاری زندگی‌شان را از طریق اینترنت و به صورت غیر حضوری انجام دهند. مجبور شدند برای عدم تجمع در مراکز درمانی به درمان‌های آنلاین اعتماد کنند. خریدهای حضوری کفایت می‌یافت و به جایش بازار خریدهای اینترنتی داغ شد. حتی سوپرمارکت‌های موفق‌تر بودند که خدمات تحویل در محل داشتند و مانع رفت و آمد مردم به فروشگاه‌های می‌شدند. بسیاری از امور بانکی به راحتی در خانه قابل انجام بود و این یعنی حذف بسیاری از شعبه‌های بانکی در آینده نزدیک.

پس این ایام تجربه خوبی بود برای همگام شدن با تکنولوژی و این هشدار کنه برای تغییر آماده باشیم. در ایام کرونا عده‌ای کاسه‌چه کنیم دستشان گرفتند و عده‌ای فرصت خانه‌نشینی را مغتنم شمرده و بر حسب نیاز کنونی مردم به صورت مجازی یا آنلاین خدمات ارائه کردند. نه تنها دچار رکود نشدند بلکه استفاده از دانش آنها را نسبت به سایر رقیب‌ان ممتاز کرد.

وقت آن است که تکلیف خودمان را با تکنولوژی روشن کنیم و دانش و مهارت‌مان را برای به‌روز شدن و همراهی با تحولات شتابان بالا ببریم. تکنولوژی منتظر ما نمی‌ماند.

## توهم بیماری به بیماری دامن می‌زند کرونا که ترس ندارد!

است که افراد جامعه را درگیر می‌کند. همان‌گونه که گفته شد تا حدودی ترس لازم است زیرا باعث می‌شود اعضای جامعه بهداشت را رعایت کرده و به بیماری مبتلا



### نگاه



## نگاهی به مجازات انتقال بیماری‌های واگیردار در قوانین ایران؟ آیا ناقل ویروس کرونا مجرم است؟

■ **زهر هنربخش**

یکی از موضوعاتی‌که با شیوع بیماری کرونا قابلیت طرح پیدا کرده است، مبحث حقوقی و احراز مجرمیت در انتقال بیماری است. قانونگذار ایران در ماده ۴۹۳ قانون مجازات اسلامی صراحتاً وجود فاصله زمانی میان رفتار مرتکب و نتیجه ناشی از آن را مانع تحقق جنایت ندانسته و در مواردی مانند انتقال عمدی بیماری کشنده، مرتکب را حسب مورد مستوجب قصاص یا دیه می‌داند.

انتقال بیماری‌های نوعاً یا نسبتاً کشنده ممکن است در یک فرآیند تدریجی‌که برخی مواقع نیز خیلی زود به نتیجه می‌رسد، سبب مرگ فرد منتقل‌الیه شود. با توجه به این موارد، جرائمی‌که به این شکل صورت می‌گیرد جزو جرائم مرتبط با تمامیت جسمانی فرد است.

با توجه به عنصر روانی و شدت ضرر و مهم‌تر اینکه نوعاً یا نسبتاً کشنده بودن عوامل بیماری، می‌توان انواع مختلفی از آن را ارائه کرد. بیماری‌های نوعاً کشنده بیماری‌هایی هستند که در صورت ابتلا هیچ راه درمانی برای آنها وجود ندارد و قطعاً به مرگ منجر می‌شوند، اما بیماری‌های نسبتاً کشنده بیماری‌هایی هستند که با توجه به شرایط فردی، محیطی و... ممکن است باعث مرگ فرد مبتلا شوند.

آنچه که مهم است بررسی عنصر روانی اعمال انتقال بیماری واگیردار می‌باشد که آشکار کننده نوع قتل و در نتیجه تعیین کننده نوع و میزان واکنش قانونگذار در مقابل انتقال دهنده این بیماری‌هاست. قانونگذار در مواد ۲۹۰ و ۲۹۱ انتقال دهنده، وسعت و گسترش این بیماری‌ها و همچنین تداخل آثار ناشی از انتقال با واقع دیگر سبب دشواری احراز و اثبات رابطه استاد ضمان از یکسو و انتساب عناوین متفاوت مجرمانه بر مرتکب از جهت دیگر، خواهد شد.

به همین خاطر اثبات مجرمیت در این‌گونه موارد کاری بسیار سخت می‌باشد که برخی از فقها و حقوقدانان نیز به دلیل این دشواری، اجرای قصاص یا حد را بر افراد منتقل‌کننده بیماری‌ها، منتهی می‌دانند، اما با تمام این موارد منابع جهت اثبات و اجرای مجازات‌هایی از نوع تعزیر، حتی حدود یا قصاص‌ها بر ناقل بیماری نیست و مطابقت این موضوع بسا ویژگی‌های درج‌شده در قانون مجازات اسلامی مصوب ۹۲ نیز در راستای احراز عناوین مجرمانه مختلف دارای مجازات‌های ذکر شده می‌باشد.

از انواع بیماری‌های جدیدی‌که اخیراً شیوع پیدا کرده و سلامتی جامعه جهانی را با تهدید مواجه نموده کوروناست. ویروس این بیماری واگیردار از راه‌های مختلفی نظیر تنفس و ارتباط روزمره افراد با یکدیگر منتقل می‌شود. با توجه به چالش‌ها و مخاطرات شیوع این بیماری برای جوامع به غیر از موارد لازم جهت پیشگیری، تدوین قوانینی متناسب جهت مقابله با این بیماری در راستای سلامت جامعه و حمایت از قربانیان آن ضروری می‌باشد.

شیوع این بیماری تهدیدی علیه‌سلامت جسمی، روانی و بهداشتی افراد بوده و گاهی ممکن است با توجه به نوع و ویروس انتقال دهنده بیماری، کشنده نیز باشد.

در خصوص انتقال بیماری‌های واگیردار مواردی چون فاصله زمانی بروز علائم بیماری و... وجود دارد که باعث سوء استفاده عده‌ای از گروه‌های منافق و تبهکار شده و همچنین تخصصی بودن موضوع و بسیاری از موارد دیگر سبب دشواری پیچیدگی احراز و اثبات انتقال بیماری گردیده و باعث تعدد عناوین مختلف مجرمانه گردیده که

### د

در مواقعی‌که فرد یا افرادی از یک گروه، با انتشار و پخش وسیع آلات و ادوات آلوده و به ویروس بیماری واگیردار کشنده در سطح جامعه، سعی در ابتلای عده ز زیادی از افراد به این بیماری مهلک داشته باشند ممکن است این اعمال با هدف و انگیزه تضعیف حکومت اسلامی و به وجود آوردن بحران یا به قصد سودآوری و تجارت صورت گیرد، می‌تواند از راه‌های مختلفی نظیر ابزار و مواد ضدعفونی‌کننده تقلبی و آلوده یا ترویج مواد آرایشی مبتلا به ویروس در کشور، انجام گیرد یا توجه به ماده ۲۸۶ قنون مجازات اسلامی «هرکس به طور گسترده، مرتکب جنایت علیه تمامیت جسمانی افراد، پخش مواد سمی و میکروبی و خطرناک یا معاونت در آنها گردد، به گونه‌ای‌که موجب اختلال شدید در نظم عمومی کشور یا ورود خسارت عمده به تمامیت جسمانی افراد در حد وسیع گردد، مفلسد فی‌الارض محسوب و به اعدام محکوم می‌شود.» می‌توان چنین افرادی را از باب «فساد فی‌الارض» به مجازات رساند.

باید توجه داشت‌که از آن‌کان اصلی تحقق مسئولیت جرم انتقال بیماری واگیردار صحت انتساب و استناد آن است که احراز آن در عمدی بودن و غیر عمدی و همراه با قصور یا تقصیر، لازم و ضروری است.

■ **کارشناس ارشد حقوق**